

LET OP DE AANSLUITING

Bij de verkoop van een gebouw of vertrekkende huurder wordt het bestaande energiecontract meestal opgezegd. "Vroeger was dat geen probleem," zegt Wim van den Pol. "Nu krijgt de opvolger vaak geen nieuwe voorziening of slechts een minimale aansluiting. Voor de eigenaar kan het gebouw hierdoor zijn waarde verliezen. Andersom gebeurt ook: met een grote aansluiting wordt een verouderd pand substantieel meer waard. Let daarom bij aankoop of -huur goed op de status van het energiecontract."

GEVOLGEN NETCONGESTIE BEPERKEN

SLIMMER MET STROOM

Gerard Schouw, voormalig Kamerlid voor D66, bracht mogelijke oplossingen voor het volle stroomnet in kaart. Dat leverde vooral reeds bekende suggesties op die nog te weinig worden benut. Opschalen en versnellen is het devies.

Het rapport wijst ook op de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven. Die moeten veel strategischer naar hun energiebeleid kijken. Als bedrijven slimmer met stroomgebruik omgaan, kunnen ze ondanks de netcongestie vaak prima doorwerken.

Er zijn zeker mogelijkheden om de gevolgen van netcongestie te beperken. Ze worden alleen nog te weinig benut, aldus het rapport van de onafhankelijke bestuurlijk aanjager Gerard Schouw dat de titel 'Slim met stroom' meekreeg. Opdrachtgever is het ministerie van Klimaat en Groene Groei.

Tot nu toe is volgens Schouw te veel gezocht naar oplossingen met een zo breed mogelijk draagvlak. Het is nu tijd voor wat minder consensus en meer resultaat, stelt het rapport. De oplossingen liggen voor het oprapen, maar dat moet dan wel gebeuren.

TIENTALLEN MILJARDEN

Boston Consulting Group becijferde in september 2024 dat het volle stroomnet de samenleving jaarlijks 10 tot 40 miljard euro kost. Er staan zo'n 10.000 bedrijven en instellingen in de wachtrij voor een aansluiting. Bij bestaande

aansluitingen wordt steeds vaker het vermogen begrensd, net als de tijden waarop stroom beschikbaar is. Hierdoor staan installaties tijdelijk stil of wordt de productie beperkt. Ook kan opgewekte groene energie vaak niet meer teruggeleverd worden.

SPITSPROBLEEM

Netcongestie is vooral een spitsprobleem. Ondanks dat de kaart van het energienet steeds roder kleurt, is de benuttingsdraad van veel kabels maar 20 tot 30 procent. Het loopt vast op de steeds dikkere piekmomenten en op specifieke locaties.

Toch richten beheerders zich volgens Schouw vooral op uitbreiding van het net, niet op het beter benutten ervan. Terwijl juist daar op korte termijn winst geboekt kan worden. En dat is nodig, want het duurt nog jaren voordat de netverzwaring merkbaar impact heeft.

NET ZWAARDER BELASTEN

Flexibiliteit is het sleutelwoord, benadrukt het rapport. Daarin wordt gewezen op de mogelijkheid om het elektriciteitsnet zwaarder te belasten. Dat zou tot 20% winst kunnen opleveren. Consequentie is wel dat de kans op een stroomstoring licht toeneemt. Maar het Nederlandse stroomnet geldt als een van de betrouwbaarste ter wereld. Daarom is iets meer risico volgens Schouw goed mogelijk, al vereist dat wel een andere mindset van de netbeheerders. Gezien de schade die netcongestie oplevert, zijn de maatschappelijke kosten van helemaal geen risico nemen echter hoger dan een iets groter risico in een bepaald gebied, stelt het rapport.

ENERGIEONDERNEMERS

Schouw wijst ook op de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven. Lang was de beschikbaar-

heid van betaalbare energie vanzelfsprekend. Die tijd ligt achter ons. Bedrijven moeten zich realiseren dat stroom geen nutsvoorziening meer is die altijd tegen redelijke prijzen beschikbaar is. Alle ondernemers zijn straks ook energieondernemers, aldus het rapport. Ze moeten veel strategischer naar hun energiebeleid kijken.

SLIM SAMENSPEL

Die stelling wordt gedeeld door Wim van den Pol, directeur van de gelijknamige elektrotechnische installateur. Binnen dit bedrijf werkt een Green Team met een integrale benadering aan energiebesparing en verduurzaming voor klanten. "Door een slim samenspel van maatregelen kunnen veel organisaties ondanks de netcongestie gewoon doorwerken."

VERBETERPUNTEN IN KAART

Stroom die je niet verbruikt, hoeft je ook niet af te nemen of op te wekken. "Daarom is het energiezuiniger maken van gebouwen en installaties een logische eerste stap," zegt Van den Pol. "Basis daarvoor is een analyse van de bestaande situatie. Die levert altijd verbeterpunten op, is onze ervaring. Licht brandt onnodig, installaties zijn niet goed ingeregeld. Met led-verlichting, sensoren en slimme schakelingen zijn forse besparingen mogelijk. Daarbij zijn we

alert op zogenaamde multiples. Als verlichting niet nodeloos brandt, wordt het gebouw minder warm en kost koeling minder energie. Ook neemt de levensduur van lampen toe."

OPTIMAAL ENERGIESYSTEEM

Data zijn niet alleen de grondslag voor het besparen van stroom, ze zijn ook onmisbaar voor slim energiemanagement. "Bij bestaande gebouwen zijn de verbruiksgegevens bekend," zegt Van den Pol. "Op grond daarvan bepalen wij de optimale samenstelling van het energiesysteem. Naast de netaansluiting bestaat dit uit een combinatie van componenten; denk aan zonnepanelen, laadpalen en accu's."

INTEGRALE AANSTURING

Met een energiemanagementsysteem (EMS) worden deze assets integraal aangestuurd. Dat gebeurt op basis van actuele gegevens en met vooraf geprogrammeerde gebeurtenissen of waarden. "Je kunt bijvoorbeeld een zonnepaneelsysteem uitzetten bij negatieve terugleverprijzen of dynamisch laten regelen bij een terugleverbeperking. Afhankelijk van energievraag, -aanbod en prijs worden laadpleinen op- en afgetoerd. Batterijen kun je vullen als stroom goedkoop of zelfs gratis is. Bij onvoldoende netcapaciteit springen ze bij. Ook kan de opgeslagen energie teruggeleverd worden bij

hoge prijzen."

Het EMS voert al deze acties automatisch uit. "Daarbij is veel aandacht voor terugdringen van het piekverbruik. Hierdoor blijven gebruikers binnen het beschikbare vermogen van hun aansluiting."

ENERGIEHUBS

Niet alleen in gebouwen, ook op bedrijventerreinen kan een integrale benadering uitkomst bieden. "Energiehubs of energie-eilanden fungeren daar als collectief integraal energiesysteem," zegt Van den Pol. "Hierbij worden netaansluitingen virtueel gedeeld en gecombineerd met accu's, opwek door zon of wind, gasturbines en een aggregaat als back-up. Zo beperken bedrijven samen de gevolgen van netcongestie."

DOELEN VOOR 2030

Gerard Schouw pleit voor een versnelling van deze energiehubs waar ondernemers stroom delen. Er wordt veel over gepraat, maar ze komen nog nauwelijks van de grond, is de conclusie van het rapport. Dat pleit daarom voor één gestandaardiseerde aanpak. Ook stelt Schouw voor om duidelijke doelen te stellen, bijvoorbeeld 500 energiehubs in 2030.